

στο μικροσκόπιο...

Ο ΟΜΠΑΜΑ ΩΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΕΙΧΕ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙ ΟΤΙ Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΙΣΧΥΣ ΤΩΝ ΗΠΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΛΥΣΗ, ΕΝΩ ΕΙΧΕ ΕΚΦΡΑΣΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΕ ΞΕΝΑ ΚΡΑΤΗ. ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΟΥ ΟΜΩΣ ΑΛΛΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ

«Θα βάλω τέλος στη νοοτροπία που έκανε τον πόλεμο του Ιράκ»

Του ΘΑΝΑΣΗ ΤΣΙΤΣΑ

«Θα πρέπει να ηγηθούμε του κόσμου, χωρίς να προσπαθούμε να τον υποτάξουμε. Πρέπει να ηγηθούμε με πράξεις που θα μας κάνουν παράδειγμα προς μίμηση», σημείωνε ο Μπαράκ Ομπάμα σε μια ομιλία του τον περασμένο Απρίλιο στο Council on Global Affairs του Σικάγου. Ο νεοκλεγγής πρόεδρος των ΗΠΑ είχε διακηρύξει, ως υποψήφιος των Δημοκρατικών, ότι η στρατιωτική ισχύς δεν είναι λύση για όλα τα προβλήματα και έχει τοποθετηθεί για την αποστρόφη του στην επιβολή της δημοκρατίας σε ξένα κράτη ή περί μιας μονομερούς στρατιωτικής δράσης. Οι σκέψεις του για τον πόλεμο στο Ιράκ ήταν τότε ενδεικτική των προθέσεών του: «Δεν θέλω απλώς να τελειώσω τον πόλεμο στο Ιράκ, θέλω να τελειώσω τον τρόπο σκέψης που μας έβαλε σε αυτόν τον πόλεμο».

«Άλλο πλαίσιο»

Ο 44ος πρόεδρος των ΗΠΑ, εκτός από το γεγονός ότι επιθυμεί να θέσει σ' ένα «άλλο πλαίσιο» τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, έχει ταχθεί δημοσίως υπέρ της σταδιακής αποχώρησης των αμερικανικών στρατευμάτων από το Ιράκ (και παράλληλης ενίσχυσης με δύο μάχιμες ταξιαρχίες των δυνάμεων που σταθμεύουν στο Αφγανιστάν), χωρίς ωστόσο να αποσαφηνίσει το μέγεθος της στρατιωτικής δύναμης, το ποια θα είναι η αποστολή της και το πόσο θα παραμείνει στο Ιράκ. Ορισμένοι εκ των συμβούλων του για το Ιράκ, όπως ο Κόλιν Καλ, έχουν προσδιορίσει τον αριθμό μεταξύ 60-80.000 στρατιωτών. Άλλοι, συμπεριλαμβανομένων και των Μπράιαν Κατούλης και Λόρενς Κορμπ του Center for American Progress, έχουν προτείνει πλήρη απόσυρση από το Ιράκ το συντομότερο δυνατόν. Ο Ομπάμα εμφανίζεται, επίσης, υπέρ της έναρξης των συνομιλιών με κράτη όπως το Ιράν, η Συρία και η Κούβα, υπέρ του κλεισίματος του Γκουαντάναμο, υπέρ της επανέναρξης των συνομιλιών για το Πρωτόκολλο του Κιότο και υπέρ του παγώματος της ανάπτυξης νέων πυρηνικών οπλικών συστημάτων. Είναι λοιπόν πολύ πιθανόν οι ΗΠΑ επί προεδρίας Ομπάμα να επιστρέψουν σε μια συναινετική, διακομματική εξωτερική πολιτική, στα πρότυπα αυτής που είχε διαμορφωθεί κατά τον Ψυχρό Πόλε-

μο, ανανεωμένης, ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του κόσμου όπως διαμορφώθηκε μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001. Αυτό το συμπέρασμα εξάγεται αν αναλύσει και καταγράψει κανείς τις θέσεις που έχει κατά καιρούς εκφράσει ο Ομπάμα σε ομιλίες, στο άρθρο του στο περιοδικό Foreign Affairs, στο κεφάλαιο του βιβλίου του The Audacity of Hope, με τίτλο «The World Beyond our Borders» και να στηριχθεί σε μια σειρά συνεντεύξεων των συμβούλων του επί θεμάτων εξωτερικής πολιτικής. Όμως με βάση την έλλειψη εμπειρίας του σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, είναι πρώιμο ακόμα να διαγνωσθούν οι απόψεις του. Ετσι, σύμφωνα με τον αρθρογράφο του περιοδικού Nation, Ρόμπερτ Ντρεϊφους, προκύπτουν δύο βασικά ερωτήματα:

• Πρώτον, είναι δυνατός ο διαχωρισμός των απόψεων του Ομπάμα από αυτές των συμβούλων του, που φημιολογείται ότι μεταξύ τους έχουν εκδηλωθεί εντάσεις για μια σειρά κανόνων θεμάτων; Είναι αξιοσημείωτο ότι ένας αριθμός συμβούλων του μπορούν να χαρακτηριστούν φιλελεύθεροι, που τάσσονται υπέρ της παρέμβασης στα εσωτερικά ξένων κρατών όταν οι συνθήκες το επιβάλλουν. Είναι πρώην αξιωματούχοι της κυβέρνησης Κλίντον που θεωρούν ότι η αμερικανική στρατιωτική ισχύς είναι κεντρικής σημασίας για την ασφάλεια στον κόσμο.

Πιστεύουν στη χρήση στρατιωτικής ισχύος προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι απειλές προς την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ, ακόμα και όταν αυτές δεν είναι άμεσες. Πρόσφατα, στην ομάδα του Ομπάμα προστέθηκαν η πρώην επικεφαλής του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, Μάντλεν Ολμπράιτ, ο πρώην υπουργός Αμυνας Ουίλιαμ Πέρι και ο συντηρητικός πρώην γεωρυσιαστής της Τζόρτζια, Σαμ Ναν.

• Δεύτερον, πόσα από όσα έλεγε ως υποψήφιος των Δημοκρατικών τα πιστευε πραγματικά και πόσα τα έλεγε για να εκλεγεί; Ορισμένες από τις θέσεις του υποψηφίου των Δημοκρατι-

κών στο Μεσανατολικό μπορεί να εκφράζονται με στόχο να κερδίσουν την ψήφο σκληροπυρηνικών εβραίων ψηφοφόρων, και οι απόψεις του περί αύξησης των στρατιωτικών δαπανών να εκφράζονται για να μη φανεί αδύναμος σε στρατιωτικά και αμυντικά θέματα. Ο Μπαράκ Ομπάμα στην ομιλία του στο Σικάγο είχε υποσχεθεί τη δημιουργία νέου, σύγχρονου σώματος στρατού, έτοιμου να παρέμβει «από το Τζιμπουτί μέχρι το Κανταχάρ», ότι θα αυξήσει τον προϋπολογισμό του Πενταγώνου, θα αυξήσει το μέγεθος του αμερικανικού στρατού (αύξηση των αμερικανικού στρατού και των πεζοναυτών με την προσθήκη 65.000 και 27.000 μελών αντίστοιχα), θα επεκτείνει τις μυστικές υπηρεσίες και θα διατηρήσει σε λειτουργία τις 761 αμερικανικές βάσεις σε 151 χώρες ανά τον κόσμο.

Οι σύμβουλοι

Ενας αριθμός συμβούλων του εμφανίζονται υπέρμαχοι της επέμβασης σε περιπτώσεις παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης και της γενοκτονίας. Το 2006, δύο από αυτούς, οι Σούζαν Ράις και Αντόνι Λέικ σε άρθρο τους στην «Ουάσιγκτον Ποστ» ζήτησαν μέτρα κατά του Σουδάν, που θα περιελάμβαναν βομβαρδισμό της χώρας και ναυτικό αποκλεισμό. Αυτό, όμως, εγείρει το εύλογο ερώτημα για το πού τίθενται τα όρια της εκάστοτε παρέμβασης. Σε αυτό, η Σούζαν Ράις απαντά ότι «δεν υπάρχουν σαφή κριτήρια με τα οποία να αξιολογείται τότε επιβάλλεται παρέμβαση» -συνεπώς, αποφασίζεται κατά το δοκούν. Σε περίπτωση που ο ΟΗΕ δεν εγκρίνει πολυμερείς επεμβάσεις σε τέτοιου είδους κρίσεις, ο Αντόνι Λέικ ένας από τους εγκεφάλους του σχεδιασμού της εξωτερικής πολιτικής της εκστρατείας του Ομπάμα, συζητά τη δημιουργία ενός Συμβουλίου των Δημοκρατιών (Concert of Democracies). Με αυτή την πρόταση συνδέεται άμεσα ο νεοσυντηρητικός Ρόμπερτ Κάγκαν και ο συνεργάτης του Ινστιτούτου Brookings, Ιβο Νταλντερ.

Να σημειωθεί ότι στα θέματα των στρατιωτικών δαπανών ο Ομπάμα, κατά τη διάρκεια της θητείας του στη Γερουσία, δεν αντιτάχθηκε ποτέ στην αύξηση των στρατιωτικών δαπανών. Η ομάδα εξωτερικής πολιτικής του Ομπάμα απορρίπτει τον ισχυρισμό ότι ο φουσκωμένος προϋπολογισμός του Πενταγώνου μπορεί να περιοσεί, καθώς, σύμφωνα με τον σύμβουλό του για θέματα εξωτερικής πολιτικής, Ντένις ΜακΝτόνοου, οι προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει η Αμερική στο μέλλον δεν επιτρέπουν κάτι τέτοιο. Ο ΜακΝτόνοου υποστηρίζει ότι ο Ομπάμα θα πρέπει να χρησιμοποιήσει μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού του Πενταγώνου προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτές οι απειλές, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν αναδυόμενες δυνάμεις στο διεθνές στερέωμα (Κίνα, Ρωσία).

Για πολλούς, η πιο ελπιδοφόρα διάσταση στην προεδρία Ομπάμα είναι απλώς η νέα εικόνα της Αμερικής που θα παρουσιάσει στον κόσμο. «Στις πρώτες 100 μέρες της προεδρίας μου θα ταξιδέψω σε ισλαμικές χώρες για να μεταφέρω το μήνυμά του επαναστασιασμού της πολιτικής μας. Θα διαβεβαιώσω ότι δεν είμαστε σε πόλεμο με το Ισλάμ», είχε δηλώσει ο Ομπάμα, που σχεδιάζει να κεφαλαιοποιήσει την καλή θέλησή του. «Η καλή θέληση πιθανότατα θα παίξει σημαντικό ρόλο στο πώς η Αμερική θα επαναστασιασθεί τον υπόλοιπο κόσμο έπειτα από 8 χρόνια απρόσεκτης μονομερείας. Παρ' όλα αυτά, περισσότερα απαιτούνται», υποστηρίζει ο Ρόμπερτ Ντρεϊφους. «Απομένει να δούμε αν η κυβέρνηση Ομπάμα μπορεί να αρθρώσει έναν ολοκληρωμένο προοδευτικό λόγο για την αμερικανική εξωτερική πολιτική στη μετα-Μπους εποχή. Μέχρι στιγμής, η ομάδα των συμβούλων του δείχνει να ακολουθεί το πνεύμα των φιλελεύθερων παρεμβάσεων της δεκαετίας του '90 (Βοσνία, Κόσοβο), που αργότερα μας οδήγησαν στο Ιράκ και που ζωντάνεψαν όταν η Ουάσιγκτον ζούσε κάτω από μονοπολικές ψευδαισθήσεις».

ΣΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ, Ο Ομπάμα μαζί με μια βετεράνο του πολέμου του Ιράκ. Ο νεοκλεγγής πρόεδρος των ΗΠΑ έχει δηλώσει ότι θέλει να τελειώνει με τον πόλεμο κι έχει ταχθεί υπέρ της σταδιακής αποχώρησης των αμερικανικών στρατευμάτων

